

Περιεχόμενα

Πρόλογος Νίκου Δεμερτζή	13
Προλεγόμενα – Ευχαριστίες	17
Εισαγωγή	21
1. Προς μια Θεωρία των Κρίσεων: Σχετικά με το θεωρητικό και εννοιολογικό πλαίσιο και τη μεθοδολογική τους έκφραση	27
1.1. Εν αρχή είναι ο λόγος της Κρίσης	33
1.1.1. Κατανοώντας την Κρίση	33
1.1.1.1. Αποχρώσεις της Κρίσης: Αμφισημία, εξάρθρωση και μύθος	33
1.1.1.2. Ο μύθος της Κρίσης: Ο μύθος ως κρίση ή η Κρίση ως μύθος;	37
1.1.1.3. Αφηγήσεις της Κρίσης	41
1.2. Επιτελέσεις της Κρίσης στον πολιτικό λόγο	46
1.2.1. Βιοπολιτική και κυριαρχία στην εποχή της Κρίσης	46
1.2.2. Κρισιακή ταυτότητα: Η ρύθμιση της ζωής και ο συμβολικός θάνατος	50
1.2.3. Συναισθηματική επένδυση και διχοτόμηση του κοινωνικού πεδίου	59
2. Η Διαμεσολάβηση της Κρίσης και ο μεσοποιημένος εαυτός	69
2.1. ΜΜΕ και κρισιακή πραγματικότητα	69
2.1.1. Η γνωστική λειτουργία των ΜΜΕ	69
2.1.2. Τα ΜΜΕ και η διαμεσολάβηση του κοινωνικού κόσμου	78
2.1.3. Ο διαμεσολαβημένος εαυτός	81
2.2. Ένας κόσμος μεσοποιημένος	84
2.2.1. Διαμεσολάβηση, πολιτισμοποίηση και ηγεμονία	84
2.2.2. Η μεσοποίηση του πολιτισμού/Ο πολιτισμός της μεσοποίησης	87
2.2.3. Ο λόγος και η ηγεμονία της μεσοποίησης	92
3. Κρισιακές Προκλήσεις και Δημοκρατία	97
3.1. Διαμεσολαβήσεις και μεσοποιήσεις του πολιτικού	97
3.1.1. Ηγεμονικές διαμεσολαβήσεις στη σφαίρα της πολιτικής	97
3.1.2. Η ενδεχομενική προϋπόθεση της μεσότητας	101
3.1.3. Λαϊκιστικές συναρθρώσεις στα ΜΜΕ	104

3.2. Ζητήματα Δημοκρατίας	109
3.2.1. Δημοκρατικά διακυβεύματα στα μέσα επικοινωνίας	109
3.2.2. Μεταδημοκρατία, Κρίση και επικοινωνία	116
3.2.3. Προοπτικές στον κόσμο του μετανθρώπου και το ερώτημα του «πραγματικού»	123
4. Λογοθεωρητική Μεθοντολογία: Από τη Θεωρία στη Μέθοδο	131
4.1. Προς μια μεθοντολογική ανάλυση λόγου	133
4.1.1. Η Σχολή του Έσσεξ: Από μια θεωρία του λόγου σε μία μέθοδο ανάλυσης	134
4.1.2. Οι λογικές της κριτικής επεξήγησης	139
4.2. Η συμβολή της κυβερνητικής: Προς μια συστημική επεξήγηση	144
4.2.1. Οι θεμελιακές έννοιες της κυβερνητικής	145
4.2.2. Η κυβερνητική επεξήγηση και τα τρεμάμενα σημαίνοντα	151
4.3. Πολυμορφικότητα, πλαίσιο, περιεχόμενο και συμπαραδηλώσεις	160
4.4. Ορισμός της Λογοθεωρητικής Μεθοντολογίας	165
5. Ζητήματα Πολιτικής Επικοινωνίας: Σύντομος χάρτης πλοήγησης στο νοηματικό πλέγμα της Κρίσης	167
5.1. Το νοητικό σχήμα του «Κρισιακού Τούνελ» ή «Η Κρίση ως Τούνελ»	169
5.2. Κρισιακή Πραγματικότητα και ΜΜΕ	173
5.3. Δέσμες Μεσικών Υλικών και ο «βηματισμός» του νοήματος της Κρίσης	175
5.4. Το υπό ανάλυση υλικό	176
5.4.1. Προετοιμασία-Προϊστορία και Σημείο Εισόδου	176
5.4.2. Πραγματικό και πεδίο της Κρίσης	177
5.4.2.1. Η στατιστική επικύρωση του συμβολικού τέλους	177
5.4.2.2. Φτωχοποίηση: γεγονική βάση του κρισιακού αφηγήματος	177
5.4.2.3. Τα στάδια του πένθους: διαδηλώσεις, κινητοποιήσεις, αγανάκτηση, συμβιβασμός και αποδοχή	
5.4.2.4. Η βιοπολιτική διάσταση του κρισιακού λόγου και η σημασία της ζωής	
5.4.3. Φαντασιακό και Δευτερογενείς Λόγοι	178
5.4.3.1. Δευτερογενείς Λόγοι: ο δημοσιογραφικός	178
5.4.3.2. Στον άξονα «παλαιά και νέα μέσα»: τα νέα μέσα	179
5.4.4. Φαντασιακό Πεδίο της Κρίσης	179
5.4.4.1. Στον άξονα της τεχνολογίας του μέσου: τυπογραφία, οπτικοακουστικές παραγωγές	179
5.4.4.2. Δευτερογενείς Λόγοι: ο καλλιτεχνικός	180

5.4.4.3.	Άλλες δημιουργικές πρακτικές: στο μεταίχμιο μεταξύ τέχνης και παρέμβασης	180
5.4.4.4.	Ο ακαδημαϊκός λόγος	180
5.4.5.	Το πολιτικό πεδίο της Κρίσης	181
5.4.5.1.	Πολιτικές πρακτικές και κινήματα	181
5.4.5.2.	Μεταδημοκρατικές εκφάνσεις: το νόημα της αποτυχίας της δημοκρατίας	182
5.4.6.	Μέσα για την Κρίση, Μέσα σε κρίση	182
5.4.6.1.	Ο ασθενής που μιλάει: τα μέσα σε κρίση, τα μέσα για την Κρίση	182
5.4.6.2.	Διαφήμιση, Κρίση και εγχώριος καπιταλισμός	183
5.4.7.	Το συμβολικό πεδίο της Κρίσης: βλέμμα στο νόημα	183
5.4.7.1.	Το μέσα/το έξω (βλέμμα) και το «ξένο» (κέντρο βάρους)	183
5.4.8.	Η κορύφωση του δράματος	184
6.	Η Κρισιακή Συνθήκη στην ελληνική περίπτωση και τα ρεπερτόριά της: σημείο εισόδου, μεσοποίηση, βιοπολιτικό υπόστρωμα και πολιτικό νόημα	185
6.1.	Τα «βήματα» της κρίσης – Μια περιοδολόγηση	185
6.2.	Κρισιακό tunnel και ενημερωτική δίψα	185
6.3.	Προϊστορία – Αναδρομή Δεκαετίες '80-'90 – Η αρνητική σημασιοδότηση του ΔΝΤ	187
6.4.	Η φάση της προετοιμασίας	189
6.4.1.	Η «κορύφωση» της προετοιμασίας στο Διεθνές Φόρουμ του Νταβός	191
6.4.2.	Η αυτοεπιβεβαιούμενη προφητεία της εμπλοκής του ΔΝΤ και το παρασκήνιό της	192
6.4.3.	Οι πρώτες περικοπές πριν τα μνημόνια	195
6.4.4.	Η «δίψα» για πληροφόρηση	198
6.4.5.	Ο «τριχασμός» της Κρίσης: Ελληνική, ευρωπαϊκή ή διεθνής;	199
6.4.6.	Το μοτίβο της διπλής οθόνης (two-screen behavior)	203
6.5.	Συμβολικός Θάνατος και στάδια του πένθους	206
6.5.1.	Το Συμβολικό τέλος	208
6.5.2.	Τα στάδια του πένθους	210
6.6.	Στατιστική επικύρωση, εθνική μελαγχολία, φτωχοποίηση και βιοπολιτικό υπόστρωμα της Κρίσης	220
6.6.1.	Η στατιστική επικύρωση του συμβολικού τέλους	222
6.6.2.	Στατιστική επικύρωση: απαισιοδοξία, αντιπολιτική στροφή και έλλειψη εμπιστοσύνης σε θεσμούς και μέσα	225

6.7. Φτωχοποίηση: η γεγονική βάση του κρισιακού αφηγήματος	231
6.8. Η βιοπολιτική διάσταση του κρισιακού λόγου	245
6.8.1. (Ζωή και) Θάνατος: το σημείο μηδέν του νοήματος	245
6.8.2. Αυτοκτονίες στην Ελλάδα της Κρίσης	249
6.8.3. Η αξία της ανθρώπινης ζωής	254
6.8.4. Μετανάστευση και Brain Drain	257
6.8.5. Υγεία, δαπάνες και κοινωνικό μοντέλο	265
6.8.5.1. Υγεία και ποιότητα ζωής	267
6.8.5.2. Παιδική θνησιμότητα	270
6.8.5.3. Παράπλευρα κέρδη	272
6.8.5.4. Κυριολεκτική και συμβολική πείνα – διατροφή	272
6.9. Ο Δημοσιογραφικός Λόγος	276
6.9.1. Ενημερωτικές εκπομπές και κρισιακό αφήγημα	278
6.9.2. Τηλεοπτικές εκπομπές: Η αριθμητική και πληροφοριακή ανασυγκρότηση της Κρίσης	280
6.9.2.1. Διττότητα, τρέχον και υποθετικό καθεστώς	281
6.9.2.2. Πολιτικά και κοινωνικά αποτελέσματα, λογικές και πρακτικές	282
6.9.3. Διαφήμιση, Κρίση και εθνικισμός της κατανάλωσης	284
6.9.4. Το πρόγραμμα των τηλεοπτικών σταθμών και οι εκπομπές μαγειρικής	286
6.9.5. Τα νέα μέσα και η τεχνολογική της Κρίσης	289
6.9.5.1. Η διασυνδεδεμένη ελληνική διαδικτυακή ψυχή	290
6.9.5.2. Ψευδείς Ειδήσεις και κρισιακή συνθήκη	295
6.9.5.3. Δικτυοπολιτική και μεταδημοκρατία	297
6.9.5.4. Onlinism-Clickactivism	298
6.9.5.5. #This is a coup	303
6.9.5.6. Anonymous	306
6.9.6. ΜΜΕ: Ο ασθενής που μιλάει	309
6.9.7. ΜΜΕ και Κρίση	314
6.9.7.1. Μέσα σε κρίση	317
6.9.7.2. Η οικονομική βάση των προβλημάτων	320
6.9.7.3. Το «μαύρο» της ΕΡΤ	328
6.10. Φαντασιακό Πεδίο της Κρίσης	332
6.10.1. Τυπογραφία και εκδόσεις	332
6.10.2. Οπτικοακουστικές παραγωγές	340
6.10.2.1. Ελληνικές ταινίες	340
6.10.2.2. Ταινίες από το εξωτερικό	346

6.10.3. Ο Καλλιτεχνικός Λόγος	348
6.11. Ο Ακαδημαϊκός Λόγος	350
6.12. Πολιτικό Πεδίο	357
6.12.1. Πολιτικές πρακτικές και κινήματα	357
6.12.1.1. Η σκηνογραφία της επιτέλεσης	358
6.12.2. Μεταδημοκρατικές εκφάνσεις: το νόημα της αποτυχίας της δημοκρατίας	359
6.12.2.1. Νεοελληνικός κυνισμός και μεταπολίτευση	361
6.12.2.2. Οι όροι μιας μεταπολιτευτικής εσατολογίας	361
6.12.2.3. Ματαιίωση και δημοκρατική αποσύνδεση	363
6.12.2.4. Αναδιάταξη του πολιτικού φάσματος	369
6.12.3. Το μέσα/το έξω (βλέμμα) και ο «ξένος παράγοντας» (κέντρο βάρους)	374
6.12.3.1. Η κορύφωση του δράματος	374
6.12.3.2. Τα βασικά μοτίβα των λόγων του Α. Τσίπρα	376
6.13. Η συνάρθρωση της πολυσημίας της Κρίσης: η υπόσχεση για έξοδο και η ματαιωτική συναισθηματική ατμόσφαιρα	380
7. Διανοητικές στρατηγικές και η Λογική της Συστημικής Επεξήγησης	387
7.1. Η άκρη του νήματος: γεγονικός πυρήνας, υπόστρωμα και υπέρστρωμα της Κρίσης και το σημείο μηδέν του νοήματος	387
7.2. Η νοηματοδότηση της Κρίσης	389
7.3. Λογική της Συστημικής επεξήγησης	392
7.4. Μεσοποίηση, ένσαρκη δράση, κοινωνικό πεδίο	394
7.5. Ουδός του πόνου και φόβος	399
8. Ο «Αλγο-ρυθμός» της Κρίσης	405
8.1. Το σημείο εισόδου (trigger point)	405
8.2. Οικοδόμηση και διάχυση του κρισιακού νοήματος: μια διπλή διεργασία φυσικοποίησης	406
8.3. Θεσμοποίηση/νομιμοποίηση και ιζηματοποίηση του νοήματος της Κρίσης	406
8.4. Σωματικότητα, συναισθήματα και βιοκρισιακή σφαίρα	407
8.5. Η στατιστική επικύρωση ως ορθολογική απάντηση στη συναισθηματική «ανορθολογικότητα των υποκειμένων»	408
8.6. Οι κατηγορίες κρισιακών λόγων: η κειμενικότητα και η διακειμενικότητά τους	408
8.7. Η αναδυόμενη (α)δυνατότητα εναλλακτικής νοηματικής κατασκευής και ο ιδεαλιστικός κυνισμός	408

8.8. Η κρίση στα ΜΜΕ – ΜΜΕ σε κρίση: συμμετοχικός παρατηρητής και σχήματα ανατροφοδότησης και κοινωνικής εντροπίας	408
8.9. Διχοτόμηση, διπολισμός, διαίρεση	409
8.10. Ενδυνάμωση του λαϊκού υποκειμένου, αποδυνάμωση του δημοκρατικού υποκειμένου	409
9. Τι μας διδάσκει η ελληνική περίπτωση: αριστερός και δεξιός λαϊκισμός στην κυβέρνηση	411
10. Συζήτηση	415
10.1. Θεωρία των Κρίσεων και «Λογο-θεωρητική Μεθοντολογία»	415
10.1.1. «Το ένα μέσα στο άλλο», το έξω και το έσω «βλέμμα»	418
10.2. Η Γεωμετρία του Λόγου: Από την πυραμίδα του πολιτικού υποκειμένου στη Σφαίρα της Μεσότητας	426
10.2.1. Η πυραμίδα του πολιτικού υποκειμένου	426
10.2.2. Συστημική επεξήγηση και κοινωνικός ανταγωνισμός	429
10.2.3. Οι νοηματικές δέσμες της Κρίσης	431
ΕΠΙΜΕΤΡΟ – Η Σφαίρα του Λόγου και το πάθος για το πραγματικό	435
Βιβλιογραφικές πηγές	439
Παράρτημα	452